

Tilinpäätös 2022

KH 27.03.2023 § 51
194/02.06.01.03/2022

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Vesa Ellonen p. 040 626 7070

Johdanto

Edeltävät vuodet 2020 ja 2021

Vuoden 2020 tilinpäätös oli ollut sekä kunnan- ja vesilaitoksen että konsernin osalta erittäin positiivinen. Ylijäämää kertyi kunnalle noin 1,98 miljoonaa euroa ja konsernille 2,16 miljoonaa euroa.

Raportoitavaa tilikautta edeltäneen vuoden 2021 tilinpäätöstä valmisteltaessa samoihin aikoihin viime vuonna 2022 tilannekuva oli kaksijakoinen. Kunnan taloudellinen asema kehittyi erinomaisesti, mutta uhkakuvana oli koronaviruksesta (Covid-19) aiheutunut epidemia. Tilikauden 2021 tulos lopulta puolittui vuoteen 2020 verrattuna. Kunnan ja vesilaitoksen ylijäämää oli 0,915 miljoonaa euroa ja konsernin noin 1,13 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2022 lähtökohdat

Raportoitavaan tilikauteen 2022 lähdettiin maailmantalouden ja Suomen talouden toiveikkain kasvunäkymien. Talousarviossa koronaviruksen (Covid-19) elvytystoimien arvioitiin säilyttävän kunnan verotulot edelleen korkealla tasolla, vaikka valtion yhteisöveron kaksikertaisen kuntaosuuden maksatus koronatukitoimena päättyykin. Edelleen positiivista vaikutti olevan se, että esimerkiksi Kuntaliitto arvioi koronaviruksen muuttuvan yhdeksi maailmatalouteen vaikuttavaksi tekijäksi muiden joukossa vuoden 2022 aikana. Ennustus toteutui. Jo maaliskuussa 2022 nähtiin uuden varjon maailmantalouden orastavalle kasvukaudelle muodostavan Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan. Sen vaikutuksesta eri rahoituslaitokset arvioivat tuolloin Suomen talouden ennakoitun kasvun vähintään puolittuvan. Arvio oli oikean suuntainen; vasta loppuvuodesta painuttiin kasvun sijasta tekniseen taantumaan.

Nyt vuoden 2022 tilinpäätöstä valmistellessa voi todeta, että tehdyt uhkakuva-arviot osuivat hyvin. Inflaatio kiihtyi ja on jäänyt korkealle tasolle erityisesti energian ja ravinnon hinnan noustessa nopeasti. Työehtosopimus-neuvottelut päättyivät lopulta kunta-alalle kalliseen ratkaisuun. Kasvun sijasta talous on kääntynyt tekniseen taantumaan, joskaan sen ei yleisesti arvioida olevan pitkäkestoinen. Rahoitusmarkkinoilla lainan korot ovat korkeammalla tasolla vuosikymmeneen. EKP:n perusrahoitus-operaatioiden ohjauskorko on tasan 3 %. 12 kuukauden euribor oli tänään 3,468 %.

Tuloksen puolittumisen trendi jatkuu

Joroisten kunnan tasolla maailmantalouden muutokset tarkoittivat sitä, että raportoivalla tilikaudella 2022 kunnan ja vesilaitoksen laskennallinen tulos puolittui taas ollen noin 0,546 miljoonaa euroa. Laskennallinen tulos 0,546 miljoonaa euroa on käytännössä kesken tilikautta muutetun talousarvion 0,574 miljoonaa euroa mukainen. Konsernin ylijäämä on noin 0,775 miljoonaa euroa.

Tulevaisuuden talousnäkyviä

Eteenpäin katsottaessa vaikuttaisi siltä, että todennäköistä on, että kunnan taloudellisen tuloksen heikkeneminen jatkuu. Trendinä vuosina 2020 – 2022 oli ylijäämän puolittuminen edelliseen tilikauteen nähden.

Kuluvan vuoden 2023 talousarviossa ylijäämäksi on arvioitu 0,728 miljoonaa euroa ja taloussuunnitelmavuodet 2024 ja 2025 yli-/alijäämän olevan kaavamaisella kaskennalla 0,058 miljoonaa euroa ja -0,165 miljoonaa euroa. Jos tuloksen puolittumisen trendi jatkuisi, se tarkoittaisi käynnissä olevalle vuodelle enää niukasti ylijäämäistä tulosta.

Tilinpäätös 2022

Toiminta

Vuosi 2022 oli tulevaisuuteen valmistautumisen ja kehittämisen aikaa. Valtuusto päätti yksimielisesti uudesta kuntastrategiasta. Strategianamme on tuottaa hyvät palvelut kuntalaisille siten, että talous on ylijäämäinen. Ylijäämästä investoimme kunnan elinvoiman kehittämiseen.

Vuosi 2021 oli ensimmäisemme osana Pohjois-Savon maakuntaa. Vuosi 2023 on ensimmäisemme osana Pohjois-Savon hyvinvointialuetta. Vuoden 2022 päätteeksi irtaannuimme Essotesta ja Vaalijalasta. Meitä toiminnallisesti hyvin palvelleen Essoten jätämme maksamalla kohtuulliseksi näillä näkymin jäävän lisälaskun tilien tasaamiseksi. Vaalijalasta on saamisena epävarma ylijäämänpalautus.

Historiallisen suuri rakennemuutos meni isossa kuvassa hyvin. Sote-palvelut ovat säilyneet lähes ennallaan. Paikallinen pelastuslaitoksen yksikkö ei selvinnyt yhtä hyvin, vaan sen valmiustaso on laskenut vastuun toiminnasta siirryttyä Leppävirralle. Talouteemme olennaisesti vaikuttaen hyvinvointialue vuokrasi kattavasti terveyskeskuksen, pelastuslaitoksen ja työpajan toimitilat. Työpajan toimintojen järjestäminen on kesken. Yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa saimme kaiken ajoissa valmiiksi uuteen valtavankokoiseen organisaatioon siirtymistä varten.

Työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella kohtuullisen tyytyväinen henkilökunta ja erinomaisiksi (ka. 4.2/5) kehutut esihenkilöt kykenevät kyllä muutokseen. Myös henkilökunnan sairauspoissaolot vähenivät olennaisesti.

Talous

Tilinpäätöksen perusteella kunnan ja vesihuoltolaitoksen tilikausi 2022 on n. 362 000 euroa ylijäämäinen. Se on kova saavutus tilanteessa, jossa maksamme osuutemme Essoten alijäämistä, hoidamme kunniavelkaamme ukrainalaisille, peruskorjasimme vesitornin ja kirjaamme tulosvaikutteisesti alas kunnantalon ja vuokra-asuntojen arvoja sekä jatkoimme lainojemme lyhentämistä.

Vielä viimeistä kertaa haasteita kunnan taloudellisen tilanteen arvioimisessa aiheuttivat sote-palveluiden kustannukset. Aivan lopullisesti ne eivät vielä tälläkään tilinpäätöksellä selviä. Muutoin tilikausi muodostui pitkälti talousarvion mukaiseksi. Yleishallinnon tulos oli n. 217 000 euroa suunniteltua parempi, sivistystoimen säästö oli 345 000 euroa ja tekninen toimi ylitti budjettinsa noin 404 000 euroa. Perusturvan toimiala ylitti lopulta

muutetun (lisäystä n. 920 000 €) talousarvion 657 000 € (0,264 M€ Varkauden kirjanpidon mukaan + 314 334 € vuoden 2023 loppulasku + 79 000 € Vuoden 2019 alijäämä). Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna määrärahan ylitys oli yhteensä n. 1 milj. €.

Eroavaisuuksia erikoissairaanhoidon luvuissa

Sotenkustannusten osalta on huomioitava, että niissä on poikkeavuutta sen mukaan, kenen tilinpäätöstä tarkastelee. Varkauden ja Joroisten perusturvan toimialan loppusumma eroaa toisistaan Essoten loppulaskutuksen 314 334 €, joka sisälsi apuvälinepalveluiden tasausta 112 004 € osalta. Varkauden kirjanpidon mentyä kiinni Joroisen maksoi Essoten loppulaskun suoraan Essotelle. Lisäksi vuoden 2019 alijäämistä 79 000 € Essote ei ole vielä lähettänyt laskua, mutta määrä on jo kirjattu Joroisten kirjanpitoon.

Perusturvan toimialan kokonaiskustannukset ovat siten Joroisten tilinpäätöksessä 21 124 441 € (20 416 736 € (perusturvan toimiala yhteensä/Varkaus) + 314 334 € (Essoten loppulasku 2023) + 79 000 € (Essoten vuodelta 2019 kattamatta olevat alijäämät Joroisten osalta).

Essoten laskutuksen loppusumma on 8 874 898 euroa. Tämä määrä vaikuttaa soterahoituksen tarkennuslaskelmiin Joroisten erikoissairaanhoidon kustannusten osalta.

Varkauden kaupungin kirjanpidossa erikoissairaanhoidon ostopalvelujen osuus toimintamenoista oli 7,935 M€, josta Essoten laskutuksen osuus oli 7,871 M€. Essoten laskutuksen erotus selvitettiin johtuvan kalliinhoidon rahaston käsittelyyn liittyvistä kirjaustapaeroista. Essotelta saadun selvityksen perusteella ennakkomaksu 375 120 € olisi pitänyt käsitellä tase-eränä. Kalliinhoidon rahastosta Essote maksoi Varkaudelle hyvityksen 993 478 €, jonka Varkaus vähensi Joroisiin kohdistuvista erikoissairaanhoidon kuluista. Tasauksen jälkeen kalliista hoidosta maksettiin lisää 37 478 €, joten kaikkiaan kalliin hoidon kustannukset olivat tilikaudella yhteensä 412 598 €.

Tilintarkastajan kanssa käydyn neuvonpidon jälkeen päädyttiin ratkaisuun, että Joroisen kirjaa erikoissairaanhoidon kustannuksikseen Essoten osalta Varkauden kirjanpidossaan ilmoittaman erikoissairaanhoidon kustannukset 7,871 M€.

Sekä Essoten että Joroisen/Varkauden kirjaustavoille on perusteensa. Kalliinhoidon rahaston käytöstä huolimatta hoitokustannukset ovat aiheutuneet Essotelle. Joroisen/Varkaus puolestaan kirjaa maksuperusteisesti sen määrän, joka Essotelle on tosiasiallisesti palveluista maksettu.

Kertaeräiset koronakompensaatiot Essoten ja Varkauden sotehenkilökunnalle

Palkkaneuvottelujen yhteydessä maaliskuussa 2023 työnantaja edustava KT ja palkansaajajärjestöt sopivat osana palkkaratkaisua korona-ajan työskentelyn kertakorvauksista kohdistuen tilikauteen 2022. Eloisa (Etelä-Savon hyvinvointialue) ja Pohjois-Savon hyvinvointialue päätyivät erilaisiin päätöksiin kertakorvauksen saajista. Koska kertakorvaukset maksetaan vuoden 2023 aikana, eivät ne vaikuta käsillä olevaan vuoden 2022 tilinpäätökseen, vaikka ovatkin tosiasiaa tilikaudelle kuuluvia kuluja.

Vaalijalan ylijäämien palautuksista ei päästy sopuun

Joroisten kunta oli Vaalijalan päätöksen mukaan saamassa n. 140 000 euron ylijäämän palautuksen. Osa jäsenkunnista ja Essote riitauttivat palautuksen kahdella eriperuteisella valituksella. Epävarmaa saamista ei huomioitu Joroisten tilinpäätöksessä.

Tilinpäätös ja siihen liittyvä keskeinen sääntely

Tilikausi

Kuntalain 113 §:n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Osiot

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tarkoitus

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Vastuulliset

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja.

Konsernitilinpäätös

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konserninrahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojenhankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

Toimintakertomus

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys taloudentasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tuloksen käsitteleminen

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Vesihuoltolaitos

Joroisten kunnan vesihuoltolaitos on kirjanpidollisesti eriytetty muu taseyksikkö, joka laatii erillistilinpäätöksen ja se yhdistetään kunnan tilinpäätöksessä.

Tasekirja

Liitteenä on tilinpäätöksen 2022 tasekirja, joka sisältää toimintakertomuksen, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, luettelot ja selvitykset sekä allekirjoitukset ja merkinnät sekä vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Jaakko Kuronen
Päätösehdotus	<p>Kunnanhallitus päättää</p> <ol style="list-style-type: none">1. allekirjoittaa vuoden 2022 tilinpäätöksen ja luovuttaa sen tilintarkastajien tarkastettavaksi,2. ehdottaa valtuustolle, että poistoeroa tuloutetaan suunnitelman mukaan 21 048 euroa ja sen jälkeen tilikauden ylijäämä 362.403 euroa kirjataan taseen ylijäämätilille,3. oikeuttaa hallinnon tarvittaessa tekemään tasekirjaan vähäisiä korjauksia, mikäli muutostarvetta ilmenee esim. tilintarkastuksen perusteella. Tarkistettu tasekirja toimitetaan kunnanhallitukselle samalla kuin tilinpäätösasiakirjat valtuustolle,4. antaa tilinpäätöksen/toimintakertomuksen valtuustolle toimitettavaksi sen jälkeen, kun tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta ovat antaneet suorittamastaan tarkastuksesta lausuntonsa, ja5. antaa oheisen kirjeluonnoksen mukaisen vahvistuksen tilintarkastajalle ja valtuuttaa hallituksen puheenjohtajan yhdessä kunnanjohtajan kanssa allekirjoittamaan kirjeen.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.
